

Св. Синод не е позволил изнасянето на църковни ценности за изложбата в Лувъра

На заседанието си от 20 януари т. г. Св. Синод на БПЦ е взел решение да не позволи експонати от Бачковския манастир, Църковноисторическия и архивен институт (ЦИАИ) и Националния църковен историко-археологически музей (НЦИАМ) при Българската патриаршия да бъдат изнесени от страната за участие в изложбата „Изкуство и култури в България (16-18 в.)“ в Лувъра. Това стана ясно след оповестяването на преписка (виж тук и тук) на министъра на културата Боил Банов със Св. Синод. В писмо до Негово Светейшество и архиереите министърът е помолил за благословение Българската православна църква да участва с експонати в планираната изложба – по предложен от директора на Лувъра Жан-Люк Мартинез списък от църковни ценности, които да бъдат изложени в департамента за ислямско изкуство: кръстове, икони, кадилници, напрестолни евангелия, обкови на евангелия, олтарни двери и т. н. – общо шестнадесет на брой експонати.

В отговор Св. Синод е отказал разрешение за изнасяне на исканите ценни църковни експонати, позовавайки се на свое сходно и по-старо решение от 2004 г. и въз основа на докладна записка по случая от ст. н. с. д-р Христо Темелски, директор на ЦИАИ. Сред аргументите на д-р Темелски са, че изложбата е с неясна и сбъркана концепция (първоначалното заглавие на исканата изложба е „Ислямско изкуство в България: 16-18 в.“), че подготовката ѝ е „хаотична и лошо прецизирана“, както и че съществува риск за сигурността на самите църковни експонати.

Пред сайта „Площад Славейков“ д-р Темелски разказва, че е запознат с организацията на спорната изложба още от самото ѝ начало. През лятото на 2019 г. той е приел в ЦИАИ г-жа Шарлот Мори, куратор в Лувъра (в публикацията на „Площад Славейков“ неточно е посочено, че директорът на ЦИАИ е присъствал на работна среща в Министерство на културата по този повод), но е останал с впечатлението, че липсва истинска професионална организация на планираното изложение. Освен това кураторите са поискали пряк достъп до църковните хранилища, за да си подберат експонатите, а това е недопустимо, смята той.

Също така, славянските богослужебни ръкописи, към които са проявили интерес от Лувъра, са твърде ценни, за да заминат в чужбина без съответната застраховка и без придружител от Св. Синод. Според д-р Темелски става дума за артефакти на стойност над 1 млн лв, а френските организатори от Лувъра са обещали застраховане само на френска територия.

Д-р Темелски е поискал да научи и къде ще бъдат изложени евентуално църковните ценности, на което е получил отговор, че това ще стане в малка зала, предвидена за до шестдесет експоната в зоната за Ислямско изкуство на Лувъра. Нещо, което според него е недопустимо за подобни църковни експонати, които нямат нищо общо с исляма.

Предвид всичко това, директорът на ЦИАИ е бил задължен да напише докладна записка до Св. Синод, в която да изброи всички негативни материални и духовни последици, ако исканите експонати бъдат предоставени.

Д-р Темелски е изразил опасения, че в Министерство на културата и до днес нямат яснота кой ще застрахова, пакетира, изпрати и придружава експонатите за изложбата. Той припомня и неприятен случай от 1981 г., когато ЦИАИ предоставя на държавата единадесет ценни славянски ръкописа, също за изложба в Лувъра. След връщането им в България обаче властта отказва да ги върне на мястото им, присъединявайки ги към каталога на новосъздаващия се тогава Национален исторически музей. Едва в края на миналия век, дълго след началото на прехода, БПЦ успява да си върне ръкописите след дългогодишни настоявания на д-р Темелски пред тогавашния директор на НИМ Божидар Димитров.

* Още по темата: Третата „българска“ изложба в Лувъра ни представя като европейска Турция

dveri.bg